

בית משפט השלום בטבריה

עש"א 9670-05-13 צין דרור נ' בנק לאומי לישראל בעמ

בפני כב' השופטת אוסילה אבו-אסעד

מערערת טל צין דרור

נגד

משיב בנק לאומי לישראל בע"מ

פסק דין

1
2 לפני בקשה שהוגשה בהתאם להוראת סעיף 10 לחוק שירים ללא כיסוי, התשמ"א – 1981 (יקרא
3 להלן: "החוק"), במסגרתה עותרת המערערת לגריעת 7 שיקים מתוך 12 השיקים הכלולים ברשימת
4 השיקים שסורבו על ידי המשיב (יקרא להלן גם: "הבנק"), ושימשו בסיס להגבלת חשבון המערערת,
5 ושיק שמיני שזמן פרעונו ביום 1.5.13 ע"ס 1,000 ₪ שסורב אף הוא מפאת א.כ.מ..

רקע כללי וטענות הצדדים:

- 6
7
8
9 1. בבקשתה שלפני טוענת המערערת כי כל השיקים שסורבו כאמור, הינם חלק מארבעה
10 פנקסי שיקים אשר הלכו לה לאיבוד או נגנבו ממנה ובגין גניבתם הודע למשיב והוגשה
11 תלונה למשטרת ישראל.
12
13 2. עוד נטען על ידי המערערת, בבקשתה, כי לאחר היוודע דבר הגניבה, ביום 3.2.13 או בסמוך
14 לאותו מועד, המערערת סרה לסניף הבנק והודיעה על גניבת תיקה ובו פנקסי השיקים.
15 מאחר ופרטי השיקים, ובכללם מספר הפנקסים ומספרי השיקים, לא היו מצויים באותה
16 העת בידיעת המערערת, ביקשה זו לקבל מן המשיב את הפרטים האמורים ורק לאחר
17 קבלתם, ובעצה אחת עם פקיד המשיב, אורי שמש (יקרא להלן: "פקיד הבנק אורי"), סרה
18 המערערת למשטרת ישראל ושם התלוננה על דבר הגניבה. בנוסף, וברוח העצה שניתנה לה
19 כאמור, נעשתה על ידי המערערת פנייה למוטבי שיקים – 4 ספקים, בהודעה על דבר הגניבה
20 וביטול השיקים בעקבותיה. תמורת השיקים המלאה שולמה על ידי המערערת לספקי
21 השיקים ואלה התחייבו להשיב את השיקים לידי המערערת. בפועל כאמור, סברה
22 המערערת כי יצאה ידי חובה וכי אין כל חשש להגבלת חשבונה במיוחד מקום בו היא
23 הודרכה לעשות כאמור על ידי פקיד הבנק אורי.
24

בית משפט השלום בטבריה

עש"א 9670-05-13 צין דרור נ' בנק לאומי לישראל בעמ

3. המשיב, בתגובתו לבקשה, התנגד לגריעת שיקים כלשהם מהודעת ההגבלה וטען כי כדין
 2 סורבו השיקים בחשבונה של המערערת וכדין הוגבל החשבון של המערערת. לטענת המשיב,
 3 הייעוץ שלגביו טענה המערערת בבקשתה ובתצהירה התומך בבקשה, ובהתאם לו פעלה
 4 כביכול, מעולם לא ניתן למערערת על ידי מי מפקידיו. למעלה מן האמור, טען המשיב כי
 5 אין כל היגיון בטענות המועלות על ידי המערערת, שכן, ככל שאכן נגנבו שיקים מן
 6 המערערת כאשר חלקם חתומים על ידי המערערת והוצאו כנגד תמורה שהמערערת קיבלה,
 7 לא היתה כל סיבה לכך שהשיקים האלו לא יוחזרו לידי המערערת וכתוצאה מכך לא יוצגו
 8 לפרעון. ככל שצד ג' התרשל בהצגת השיקים לפרעון, מקום בו קיבל לידיו את סכומם
 9 המלא, הרי שאין בכך כדי לבסס טענה לטעות כלשהי מצד הבנק ומקום בו אין חולק על כך
 10 שבעת הצגת כל שיק ושיק, בחשבונה של המערערת, עמדה יתרת החוב בחשבון מעל
 11 למסגרת האשראי המאושרת בחשבון, הרי שחובה היתה על הבנק לסרב לכבד את השיקים,
 12 כפי שנעשה בפועל.
 13
- 14 המשיב, כך נטען, ביטל פנקסי שיקים שהמערערת עצמה נתנה לו את פרטיהם ומכל מקום
 15 משאין חולק על כך שחתימתה של המערערת מתנוססת על גבי השיקים שהוצגו וסורבו, וכי
 16 בחשבון לא היתה יתרה מספקת, הרי שעצם העובדה כי סירוב השיקים בוצע גם בשל מתן
 17 הוראת ביטול על ידי המערערת אינה גורעת כהוא זה מסיבת הסירוב הנוספת (א.כ.מ.),
 18 שהביאה אחריה להגבלת החשבון.
 19
- 20 4. בתיק זה ובאופן חריג בהשוואה לתיקים אחרים מן הסוג זה, התקיימו לפני שני דיונים
 21 שבמהלכם נשמעו עדויותיהם של המערערת, עד מטעמה ופקיד הבנק אורי, לו ייחסה
 22 המערערת בבקשתה את היעוץ הנטען הנ"ל.
 23
- 24 5. בתום הדיון השני והאחרון שנערך לפני בבקשה, ניתן, לבקשת המערערת, צו להגשת
 25 סיכומים בכתב ועם הגשתם של אלה, לפני מספר ימים, נדחה התיק למתן פסק דיני זה.
 26
- 27 **דיון והכרעה:**
 28
- 29 6. אקדים אחרית לראשית ואציין כי לאחר שמיעת העדויות ועיון בנימוקי הבקשה, התגובה
 30 לבקשה וסיכומי טענות הצדדים נחה דעתי כי הדין הבקשה להתקבל.
 31
- 32 7. בטרם אפרט את הנימוקים שהביאוני למסקנה דלעיל, ראיתי לציין כי ערה אני לגישה
 33 המחמירה הנהוגה בפסיקה לעניין יישומו ופרשנותו של חוק שיקים ללא כיסוי, משום
 34 שעסקינן "בנגע קשה ומטריד המשליך הן על המפגעים הישירים שלא נפרעו שיקים שנמסרו

בית משפט השלום בטבריה

עש"א 9670-05-13 צין דרור נ' בנק לאומי לישראל בעמ

- 1 להם, ולעיתים – כפי שציין בית המשפט המחוזי – על צדדים שלישיים, והן במעגל הרחב
 2 יותר, על המדינה והחברה" (פסקה ו' ברע"א 9162/04 סורוצקין נ' בנק לאומי (פורסם
 3 במאגרים). על רקע מגמה ברורה זו אדרש להלן לטענות המערערת. במסגרת התייחסותי
 4 אביא ביתר פירוט את טענות המערערת בבקשתה.
 5
- 6 8. כמו כן, ערה אני לכך שרשימת העילות לגריעת שיקים מרשימת שיקים מסורבים, בהתאם
 7 להוראות חוק שיקים ללא כיסוי, הינה רשימה סגורה וכי שיקול דעתו של בית המשפט,
 8 בבואו להתערב בשיקול דעתו של המוסד הבנקאי, מוגבל ומתוחם לעילות הביטול המנויות
 9 בחוק. כן ערה אנוכי לכך שהנטל להוכיח התקיימותה של עילה כלשהי מבין העילות
 10 המפורטות בחוק, מוטל על מגיש הערעור וכי סירוב שיק הנעוץ במחדל ו/או מעשה של צד
 11 שלישי, ולא בטעות מצד הבנק, אין בו כדי לבסס עילה לגריעת שיקים כמפורט לעיל.
 12
- 13 9. כאמור, גם על רקע הכללים הנ"ל, לגביהם לא חלוקים בעלי הדין, נראה כי דין הבקשה
 14 להתקבל כפי שיפורט להלן.
 15
- 16 10. טוענת המערערת בבקשתה כי פנקסי שיקים אשר הונפקו לה על ידי המשיב במסגרת
 17 חשבונה המתנהל אצל המשיב, הלכו לאיבוד או נגנבו וכי מיד עם גילוי דבר האבדה/הגניבה,
 18 ניגשה לבנק וביקשה לקבל הוראות באשר לדרך הנכונה שבה עליה לפעול בנסיבות שנוצרו
 19 על מנת להימנע מן הגזרה הקשה הכרוכה בהגבלת החשבון. עוד נטען על ידי המבקשת כי
 20 באותה העת לא ידעה במדוייק מספריהם של פנקסי השיקים שהונפקו בחשבון, לא כל שכן
 21 מספריהם של השיקים שכללו אותם הפנקסים. פרטים ביחס לכל אלה ניתנו לה, לטענתה,
 22 על ידי פקיד הבנק אורי.
 23
- 24 טענה זו אושרה במידה מסויימת על ידי פקיד הבנק אורי, בתצהירו ובעדותו לפני. זה
 25 האחרון אישר כי המערערת פנתה אליו וביקשה להודיע על גניבת או אובדן פנקסי שיקים.
 26 כמו כן אישר פקיד הבנק אורי, כי פרטים ביחס למספרי הפנקסים שהונפקו בחשבון
 27 המערערת, קיבל מן המערכת הבנקאית ולא מן המערערת עצמה (ראה בעמ' 12 לפרוטוקול
 28 הדיון מיום 15.7.13, שורות 7-8 ו-12).
 29
- 30 עם זאת, חלקו ביניהם בעלי הדין ביחס להוראות הביטול עצמן ובעוד שהמערערת טענה כי
 31 ביקשה ליתן הוראה לביטול כל השיקים שהונפקו בחשבונה והלכו לאיבוד או נגנבו, טען
 32 לפני פקיד הבנק אורי כי לא כך היו פני הדברים וכי ביטול השיקים, כפי שנעשה, היה פועל
 33 יוצא של הוראה מפורשת וקונקרטית שניתנה לו על ידי המערערת עצמה.
 34

בית משפט השלום בטבריה

עש"א 9670-05-13 צין דרור נ' בנק לאומי לישראל בעמ

- 1 במחלוקת זו וכאשר אל מול עדותה של המערערת ניצבת עדותו של פקיד הבנק אורי
2 הנסמכת בחלקה על מיטב הזכרון, מצאתי מקום להעדיף את גרסתה של המערערת. מיותר
3 לציין כי גרסה אחרונה זו יש בה גם הרבה מן ההיגיון. ניתן אכן להניח כי לקוח הבנק אינו
4 זוכר תמיד מספריהם של פנקסי השיקים שנופקו בחשבונו המתנהל בבנק, לא כל שכן
5 מספרי השיקים. ניתן אכן להניח כי לקוח הבנק הנמצא בסיטואציה דומה לזו שבה ניצבה
6 המערערת, בעת שגילתה כי איבדה פנקסי שיקים שהוחזקו על ידה, ייגש אכן לבנק ויבקש
7 לבטל שיקים בהתאם לפרטים שיקבל אודותיהם מן הבנק עצמו.
8
- 9 אין כל היגיון בטענת הבנק לפיה המערערת ביקשה לבטל 3 בלבד מתוך 4 פנקסים שהיו
10 מצויים ברשותה ומספר מצומצם של שיקים נוספים, חלקם מתוך הפנקס הרביעי, שניתנו
11 על ידה כשורה לספקים שונים כנגד קבלת תמורה מלאה, בעוד שאת יתרת השיקים, מאותו
12 פנקס רביעי, לא תבקש לבטל ועל ידי כך תחשוף את עצמו למצב שבו שיקים שלא ישאו את
13 חתימתו ואותם לא הוציאה, יוצגו לפרעון בחשבון וייתכן כי יפרעו.
14
- 15 11. נשאלת אכן השאלה, הכיצד ידע הבנק מספריהם של אותם השיקים שניתנו על ידי
16 המערערת לספקים הנ"ל ואותם ביטל? שאלה זו עלתה במהלך הדיונים שהתקיימו לפני
17 בערעור ותשובה ברורה אחת לא ניתנה לה. ניתן להניח כי פרטי השיקים ניתנו על ידי
18 המערערת עצמה, שידעה לגשת לספקי השיקים ולשלם לכל אחד ואחד מהם, לפי טענתה,
19 את סכומי השיקים, כפי שהעיד על כך פקיד הבנק אורי. המערערת אומנם לא אישרה
20 דברים אלו אולם בכך אין ולא כלום ומכל מקום ברי כי אין בין עניין זה לבין עם עצם
21 הבקשה לביטול פנקסי השיקים כולם – בקשה שהמשיב לא מילא אחריה באופן מלא, ולא
22 כלום.
23
- 24 בין כך ובין כך נראה כי אין כל היגיון בכך שהמערערת תבקש דווקא ביטול אותם השיקים
25 שניתנו על ידה כשורה, כנגד תמורה שקיבלה, בעוד ששיקים נוספים מאותו פנקס שהלך
26 לאיבוד או נגב, לא תבטל. סביר לעומת זאת להניח כי פרטי השיקים הספציפיים הנ"ל
27 ניתנו למערערת בעת שביקשה לקבל הנחיות והוראות מפקיד הבנק ביחס לדרך שבה עליה
28 לפעול לגבי שיקים אלו.
29
- 30 12. בנוגע לאותם שיקים בודדים שהמערערת הוציאה ל- 4 ספקים, כנגד קבלת תמורה מלאה,
31 ייעץ פקיד הבנק אורי למערערת, על פי עדותה שבחלקה כאמור אושרה על ידי פקיד הבנק
32 אורי, כי המערערת תיגש לאותם הספקים ותשלם לכל אחד ואחד מהם את סכומי השיקים.
33 על פניו ובהתאם לחומר הראיות שהובא לפני הנסמך בעיקרו על עדויותיהם של המערערת
34 והעד מטעמה, והמוצא תימוכין במסמכים שצורפו לתצהיר המבקשת עצמה, נראה כי
35 המבקשת שילמה לספקים השונים את סכומי השיקים ואלה אישרו כי המערערת אינה

בית משפט השלום בטבריה

עש"א 9670-05-13 צין דרור נ' בנק לאומי לישראל בעמ

- 1 חייבת להם דבר בגין השיקים. אומנם, נכון היה בנסיבות העניין כי המבקשת תדאג לקבל
 2 לידיה את השיקים ממוטביהם, בטרם יגיע מועד פרעונם, ועל ידי כך תמנע הצגתם לפרעון
 3 בחשבונה וחילולם בין מפאת מתן הוראת ביטול ובין מפאת כל סיבה אחרת, אולם, בעניין
 4 זה מצאתי ליתן אמון מלא בעדותו של המערערת לפיה סברה לתומה כי בפועלה כאמור
 5 יצאה ידי חובה ואין לה מה לדאוג, והכל בהתאם להנחיותיו ועצותיו של פקיד הבנק אורי.
 6
- 7 13. אם כך הדבר, נראה כי למערערת היה יסוד סביר להניח כי השיקים לא יסורבו מפאת העדר
 8 כיסוי מספיק וזאת הן במועד משיכת השיקים (בו לא יכלה המערערת לצפות תרחיש
 9 הגניבה/האבדה), והן במועד שבו הוצגו השיקים לפרעון בחשבון (והכל על יסוד עצתו הנ"ל
 10 של פקיד הבנק אורי).
 11
- 12 14. בשים לב לעצתו האמורה של פקיד הבנק אורי, שהמערערת מילאה אחריה בדקדקות,
 13 נראה כי קיים בסיס איתן לטענת המערערת לפיה סירוב השיקים מפאת העדרו של כיסוי
 14 מספיק נעוץ בטעות מצד הבנק, שכן, אלמלא אותו ייעוץ, כך ניתן להניח, סכומי השיקים
 15 ששולמו על ידי המערערת לספקי השיקים היו מופקדים לחשבון המערערת ומשמשים
 16 מקור לכיבוד השיקים בחשבון.
 17
- 18 15. הנה כי כן, הוכח לפני כי למערערת היה יסוד סביר להניח כי השיקים שמספריהם 5-11
 19 בהודעת ההגבלה ואותו שיק שמיני שפרטיו הובאו בפתיח פסק הדין, לא יסורבו מחמת אי
 20 כיסוי מספיק וכי הכללתם על ידי המשיב ברשימת השיקים המסורבים, מפאת אי כיסוי
 21 מספיק, מקורה בטעות.
 22
- 23 16. הוכח לפני כי אלמלא פעלה המערערת בהתאם לעצה שניתנה לה על ידי פקיד הבנק אורי,
 24 ואלמלא סברה כי אין חשיבות מכרעת לקבלת השיקים המשולמים לספקים לידיה, בטרם
 25 הצגתם לפרעון, השיקים האמורים לא היו מסורבים מפאת העדרו של כיסוי מספיק ולא היו
 26 גורמים להגבלתו של החשבון.
 27
- 28 17. הוכח לפני כי אין המדובר במערערת הנוהגת בחוסר אחריות ומפורת שיקים ללא כיסוי, על
 29 ימין ועל שמאל, ועל ידי כך גורמת נזק למוטבי השיקים ולציבור בכללותו. נהפוך הוא, כפי
 30 שהעיד לפני אחד הספקים שהחזיק בשקים של המערערת, נראה כי לפנינו מערערת
 31 המכלכלת את צעדיה ועושה כל הנדרש על מנת שלא להיקלע למצב שבו ספקים האוחזים
 32 בשיקים שהוצאו על ידה, לא יקבלו את המגיע להם והכל בטרם מגיע זמן פרעון השיקים.
 33

בית משפט השלום בטבריה

עש"א 9670-05-13 צין דרור נ' בנק לאומי לישראל בעמ

18. אין ספק כי ככל שהמערערת היתה דואגת לקבלת השיקים החתומים על ידה ובוטלו על פי הוראתה בבנק, בטרם הצגת השיקים לפרעון, הסיטואציה שאליה נקלעה המערערת, בעל כורחה, אשר הביאה להגבלת החשבון, היתה נחסכת. אין כאמור גם ספק בכך שכלל שהיתה רשלנות מצדם של ספקים מסויימים שהחזיקו בשיקים של המערערת ולא השיבו אותם לידי המערערת, טרם הצגתם לפרעון וחרף קבלת מלוא סכומיהם, הרי שאין רשלנות זו לבדה מהווה עילת לגריעת השיקים מרשימת השיקים המסורבים. יחד עם זאת, נראה כי במכלול הנתונים שלפנינו ועל יסוד הראיות שהובאו, כי אין טענות המערערת מצומצמות לרשלנות כזו או אחרת של צדדים שלישיים והן חולשות גם על מעשי הבנק עצמו.
19. נראה כי ניתן בנסיבות הענין לקבוע כי עלה בידי המערערת להוכיח קיומן של 2 מתוך 3 עילות הביטול המפורטות בחוק, ומצדיקות גריעת השיקים נשוא הבקשה מהודעת ההגבלה.
20. בשולי פסק דין זה אציין כי ב"כ המשיב, בסיכומי טענותיו, העלה טענות למכביר, חלקן קשור לדיני הראיות וחלקן האחר קשור לעדותו של אחד הספקים שהעיד לפני. שקלתי טענותיו הנ"ל של ב"כ המשיב ולא מצאתי כי יש בהן כדי להצדיק, כשלעצמן, דחיית הבקשה. כאמור, שוכנעתי לאור מכלול הראיות שהונחו לפני, הנסמכות בעיקר על עדותה של המערערת המוצאת תימוכין בעדותו של העד מטעמה, כי המערערת פעלה בעצה אחת עם פקיד הבנק אורי בעת שניגשה למוטבי השיקים ושילמה לכל אחד בתורו את סכומי השיקים בו הוא אוחד. שוכנעתי כאמור כי בכך סברה המערערת לתומה, לפי אותה עצה, כי יצאה ידי חובה וכי לא קיים יותר כל חשש להגבלת חשבונה.
- התהיות עליהן עמד המשיב בסעיף 19 א. לסיכומי טענותיו, מחזקות לטעמי את גרסת המערערת ותומכות בה.
- גם אם ניתן להצביע על תהיות מסויימות בקבלות המתייחסות לספק שהעיד לפני, נראה כי עיקר העדות, לפיה המערערת לא נותרה חייבת לאותו ספק סכום כלשהו בגין השיקים, היא החשובה בנסיבות העניין ולא ניתן לטעון כי דבק בה כל רבב.
21. בדומה לך לא ראיתי מקום גם להתייחס לטענות שהעלתה המערערת בסיכומי טענותיה לרבות במסגרת סיכומי התשובה שהוגשו מטעמה, לעניין מידת אמינותו של פקיד הבנק אורי על רקע קביעות המתייחסות אליו בפסיקת בתי המשפט.

בית משפט השלום בטבריה

עש"א 9670-05-13 צין דרור נ' בנק לאומי לישראל בעמ

סוף דבר :

1

2

3

22. לאור כל האמור לעיל, הריני מורה על גריעת השיקים שמספריהם 5-11 בהודעת ההגבלה וכתוצאה מכך, הריני מורה על ביטול ההגבלה שהוטלה על חשבון המערערת.

4

5

6

23. המשיב ישלם למערערת הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסכום כולל של 3,000 ₪.

7

8

24. הפקדון אשר הופקד על ידי המערערת, בסך 2,500 ₪, יוחזר למערערת באמצעות בא כוחה.

9

10

11

המזכירות תמציא העתקים לצדדים.

12

13

14

15

16

ניתן היום, כ"ג אב תשע"ג, 30 יולי 2013, בהעדר הצדדים.

17

אוסילה אבו-אסעד, שופטת

18

19

20

21

22

23

24